

SRINIDHI EXCELLENCE

గుడివాడ, కృష్ణా జిల్లా ph : 9390856544, 7207386352

విజయంకన్నా దానికోసం చేసే ప్రయత్నం

చాలా గొప్పది

మీ ప్రయత్నాన్ని మాత్రం ఆపొద్దు మిత్రమా!

ఆంధ్ర వైభవం

- ఆంధ్ర వైభవం పాఠ్యాంశం యొక్క ప్రక్రియ...గేయం
- ఆంధ్ర వైభవం పాఠ్యాంశంయొక్క ఇతివృత్తం.... రాష్ట్ర కీర్తి గురించి తెలియజేయడం
- ఆంధ్ర వైభవం పాఠ్యాంశ రచయిత.... కొండేపూడి లక్ష్మీనారాయణ
- ఆంధ్ర వైభవం పాఠ్యాంశం యొక్క ఉద్దేశం.... ఆంధ్ర సంస్కృతిని, సంప్రదాయాలను, ఆంధ్ర ప్రాంతాన్ని పరిపాలించిన పాలకుల యొక్క కీర్తిని ఆంధ్ర కవుల యొక్క ఘనతను అర్థం చేసుకుని అభినందించేలా చేయడం

“తెలుగు దనము వంటి తీయదనము లేదు

తెలుగు కవుల వంటి ఘనులు లేరు

తెలుగు తల్లి సాధుజన కల్పవల్లి రా

లలిత సుగుణ జాల తెలుగు బాల”

ఈ పద్యాన్ని ఎవరు రచించారు కరుణశ్రీ

- కొండేపూడి లక్ష్మీనారాయణ:
- జననం..1918
- మరణం...1986
- ఆధునిక కవులలో పేరుందిన శ్రీ కొండేపూడి లక్ష్మీనారాయణ పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలోని బొండాడ గ్రామంలో జన్మించారు
- ఈయన రచించిన గేయ సంపుటాలు 1. స్మృతులు -గేయాలు 2. పాడరా ఓ తెలుగువాడా
- ఆంధ్ర వైభవం అనే పాఠ్యాంశం ఏ గేయ సంపుటి నుండి స్వీకరించబడింది...పాడరా ఓ తెలుగు వాడా
- గేయం:
- గానం ప్రధానం కాబట్టి గేయానికి ఏ భాషా సాహిత్యంలో నైనా గొప్ప స్థానం ఉంటుంది
- గేయం మాత్రాఛందస్సుతో లయబద్ధంగా పాడడానికి వీలుగా ఉంటుంది

- గేయంలో శబ్ద సౌందర్యం ఉట్టి పడుతుంది.

- **ఆంధ్ర వైభవం:**

- పాడరా! ఓ తెలుగువాడా ! పాడరా ఓ కలిమి రేడా!

పాడరా మన తెలుగు తేజపు భవ్య చరితల దివ్య గీతము
యుగ యుగముల నుండి బంగారు గంగ నిచ్చేడు గొతమీ నది
కోహి నూరును కురుల సందున ముడిచి కులికిన కృష్ణవేణి
హోయలుగా రతనాల సీమన ఓలలాడిన తుంగ భార్తా
సాగను గూర్చెను తెలుగు తల్లికి , సుఖము గూర్చును తెలుగు
పాడుచును మన తెలుగు జోడుల ప్రతిభ చాటిన వీర గాధలు
ఆడుచును మన తెలుగు జెండా పరువు నిలిపిన మేలి ఘటనలు
పాడి పంటలు పొంగి పారలుచు దండిగా మన దేశముందగా
సాగి పోదము తెలుగు చరితను వెలుగు జాడల వేగ మనమిక
కదన రంగము నందు మెరిసిన కాకతీయుల ఖడ్గ తేజము
వదరు శత్రువు నెదిరి పోరిన వనిత రుద్రమ యుద్ధ పటిమ
పొంగ జేయద మేని రక్తం ? ఉప్పొంగ జేయద నీడు హృదయం
తెలుగు పలుకుల తేనె లోలికెను తిక్కనార్యుని కవిత లోనా
రాలు కలిగే త్యాగ రాయని రాగా సుధలో మునిగే తెనుగు
సాంపు గూర్చెను తెలుగు తల్లికి హంపి నగరపు శిల్ప సంపద
భారత నాట్యపు భంగిమల్లో పల్లవించేను తెలుగు పరువము
తెలుగు జాతికి మాతృ సంస్కృతి తీర్చి దిద్దిన కందుకూరి
తెనుగు భాషను ప్రజల భాషగ చేయ పోరిన గిడుగు పిడుగు
దేశమంటే మనుజులేనని ఛాతీ చెప్పిన అప్పారాయుడు
తెనుగు తల్లి నోము పండగ తేజ లిల్లిన దివ్య తారలు
కలవు గనులు , జలములు , పసిడి పంటలు , వెల్లి విరియ
సిరియు సంపద , వెల్లి విరిసేడి స్వర్గ తుల్యము చేసి కుండము
ఆరు కోటల తెలుగు బిడ్డల ముక్త కంఠము లోక్క పెట్టున
జయము జయమణి తెలుగు తల్లికి విజయ గీతిక లాలపించగ

గేయం లోని ముఖ్యాంశాలు :

- గోదావరి నది మరొక పేరు గౌతమి.
- గోదావరి నది తరతరాల నుండి పవిత్ర జలాలతో ప్రవహిస్తుంది
- కృష్ణానది అందంగా కోహినూరు వజ్రాన్ని తన కురులలో నింపుకుంది
- తుంగభద్రా నది తన ప్రవాహ శోభ చేత రాయలసీమను రత్నాలసీమగా మార్చింది.
- గోదావరి నది, కృష్ణానది ,తుంగభద్రా నది తెలుగు తల్లికి అందం తెచ్చాయి. తెలుగు వారికి సుఖాన్ని ఇచ్చాయి
- కాకతీయుల కత్తుల లో కాంతులు యుద్ధంలో మెరిసిన తీరు మన రక్తాన్ని పొంగేలా చేయాలి
- రాణి రుద్రమదేవి యుద్ధ నైపుణ్యం ,ఆమె శత్రువుల పొగరు అణచడం వంటివి మన రక్తాన్ని పొంగేలా చేయాలి
- కొదమ సింహంలా విజృంభించిన బాలచంద్రుని యొక్క భుజబలం మన రక్తాన్ని పొంగేలా చేయాలి
- కాకతీయుల, రుద్రమదేవి, బాలచంద్రుని యొక్క కీర్తి ప్రతిష్ఠలు మన హృదయాన్ని ఉప్పొంగేలా చేయాలి
- తిక్కన కవిత్వంలో తెలుగుదనం తేనె లోలికింది .
- తెలుగులో రాళ్లు కరిగించగల సంగీతం ఎవరి కృతులలో ఉంది.... త్యాగయ్య కృతులు
- ఎక్కడ ఉన్న శిల్ప సంపద తెలుగు తల్లికి సాగసును కూర్చుంది...హంపి
- తెలుగు పరువం భరతనాట్యం ముద్రలలో ఇనుమ డించింది
- తెలుగుజాతికి వెలుగు బాటలు తీర్చిదిద్దిన వ్యక్తి...కందుకూరి వీరేశలింగం
- ప్రజల భాష కొరకు ఊపిరి లూదిన వ్యక్తి...గిడుగు వెంకట రామమూర్తి
- దేశం అంటే మట్టి కాదు దేశం అంటే మనుషులోయ్ అని చాటి చెప్పిన తెలుగు తల్లి ముద్దుబిడ్డ...గురజాడ వెంకట అప్పారావు
- కందుకూరి వీరేశలింగం ,గిడుగు వెంకట రామమూర్తి ,గురజాడ అప్పారావు వంటి తెలుగు తల్లి ముద్దుబిడ్డల గురించి కొనియాడాలి
- **పదాలు –అర్థాలు :**
- కలిమి = సంపద
- కలిమి రేడు = లక్ష్మీ దేవి భర్త
- తేజము = కాంతి
- భవ్యము = శుభమైనది
- దివ్యము = మిక్కిలి ఉత్తమము
- గౌతమీ నది = గౌతమీ మహర్షి చేత తేబడిన నది
- కోహినూరు =కాంతి పర్వతం
- జోడు= యోధుడు

- జాడ = అనవాలు
- కొదమ సింహము = సింహము పిల్ల
- పగిది = వలె
- దర్పము = గర్వము
- మేను = శరీరం
- సుధా = అమృతము
- పల్లవము = చిగురు
- పరువము = యవ్వనము
- నూత్న = కొత్త దైన
- తుల్యము = సమానము
- వెల్లి = ప్రవాహము
- గీతిక = పాట
- **కవిత:**

“గోదావరి కృష్ణమ్మలు

గొప్పింటి తోబుట్టువులు

ఆంధ్రావని సోబలైడు అన్నపూర్ణ విశాలాక్షలు

పుట్టుచోటు మెట్టు చోటు పుణ్యభూమి గన్య భూమి

సింగారము కొలువుగా బంగారము పండునులే

సంస్కృతి ఇట వాక కట్టి సాగిన దిక వాహినిగా

నటి యించేను మోహినిగా”

- వాహిని అనగా అర్థము...నది
- ఈ కవిత రచించిన వ్యక్తి...కందుకూరి రామభద్రరావు

• **నానార్థాలు:**

- ఒకే పదానికి గల వేరు వేరు అర్థాలను ఆ పదం యొక్క నానార్థాలు అంటారు.

• **ఉదాహరణ:**

- వర్షము...వాన, సంవత్సరము
- ధర... భూమి ,వెల
- క్రింది వాక్యాలలో గీత గీసిన పదాలకు సరైన నానార్థాలు గుర్తించండి?

1. రైతు కలకాలం కష్టపడతాడు (1)

1. సమయం, నలుపు 2. అంకురం, రాత్రి 3. దక్షత, తమస్సు

• తూర్పు దిక్కున హిందూ మహాసముద్రం ఉంది. (3)

• 1. వద్దిక, తోడు 2. రుభిరం ,ధర 3. దిశ, శరణం

• భారతదేశంలో వ్యవసాయం ప్రధాన వృత్తి (2)

• 1. ప్రయత్నం ,కృత్రిమం 2. కృషి ,ప్రయత్నం 3. పరిశ్రమ ,ఫలితం

• క్రింద పదాలు వాటి నానార్థాలు ఉన్నాయి సరిగా జతపరిచి రాయండి

• సీమ (ఇ) అక్షరం, ధర్మం ,న్యాయం

• ఆడు (ఈ) అవిధం, ఆచూకీ ,దారి

• పాడి (అ) ఇదేశము ,ప్రదేశము ,రాజ్యము

• జాడ (ఆ)ఈ) నర్తించు ,చలించు, ఆడవారు

• పర్యాయపదాలు:

• ఒక పదం యొక్క అర్థానికి సమానమైన అర్థాన్ని ఇచ్చే పదాలన్నీ ఆ పదానికి ఈ పర్యాయపదాలు

• ఉదాహరణ

• కదనము యుద్ధము, పోరాటము

• క్రింది ప్యారా చదివి ఇచ్చిన పదాలకు పర్యాయపదాలు గుర్తించండి

• సాంబయ్య ఒక హాళికుడు. ఆ కృషి వలుని ఇల్లాలు అన్నపూర్ణ. ఈ సంవత్సరం అనావృష్టి చేత క్షామం ఏర్పడింది.

ఆ దుర్బిక్షం వలన ఆహారానికి కొరత వచ్చింది. కానీ మరుసటి ఏడాది కురిసిన వర్షాలకు ధరణి పులకించింది . అవని

పై పై ఉన్న అన్ని జీవరాశులకు ఆహారం ,నీరు లభించింది. దానికి సాంబయ్య ఆయన అర్థాంగి ఎంతో

మురిసిపోయారు. అప్పుడు సాంబయ్య గృహం ఆనందానికి నిలయమైంది. సంతోషాల సదనమైంది

• రైతు.... హాళికుడు కృషివలుడు

• భూమి.....ధరణి , అవని

• కరువు.... క్షామము , ఆహార కొరత

• మోదం.... సంతోషం , ముదము

• ఇల్లు...గృహం , నిలయం

• ప్రకృతులు:

• సంస్కృత ప్రాకృత భాషల నుండి తెలుగులోకి వచ్చిన సంస్కృత ప్రాకృత భాషా పదాలను ప్రకృతులు అంటారు

• వీటినే తత్సమాలు అని కూడా పిలుస్తారు

- ఉదాహరణ:
- సంతోషము – సంత సము
- పై ఉదాహరణలో సంతోషం అన్న పదం తెలుగు ప్రత్యయం చేరి తెలుగులోకి వచ్చిన సంస్కృత పదం.
- తెలుగు ప్రథమా విభక్తి ప్రత్యయమైన 'ము' చేరి ఉంది
- సంతోషము అనే మాట తెలుగులో సంతసము గా మారింది
- మూల పదంలోని అక్షరాలు తెలుగు భాషా స్వభావానికి అనుగుణంగా మారాయి
- ఇటువంటి మార్పు పొందిన పదాలను వికృతులు అంటారు
- వికృతులకు మరొక పేరు తద్భవాలు
- క్రింది వాక్యాలలోని గీత గీసిన వికృతి పదాలకు ప్రకృతి పదాలను రాయండి?
- ఆకాశంలో హరివిల్లును చూసి పిల్లలు అచ్చెరు వొందారు .
- అచ్చెరువు = ఆశ్చర్యం
- ఈ సంవత్సరం మా పాంతలో వర్షాలు బాగా కురిచాయి
- పాంత = ప్రాంతము
- పిల్లలకు పోషకాలతో కూడిన ఓగిరం కావాలి
- ఓగిరం = ఆహారం
- క్రింది వాక్యాలలో ప్రకృతి వికృతులను గుర్తించి రాయండి?
- బంగారం విలువైనది నేడు భృంగారం వెల పెరిగిపోయింది
- బంగారం = భృంగారం
- అడవికి రాజు సింహం శత్రువులకు సింగము బాలచంద్రుడు
- సింహం = సింగము
- ఆంధ్ర రాష్ట్ర భాష తెలుగు ఇది దేశ భాసలలో మేటిది
- భాష = బాస
- సేవా హృదయం కలిగిన వారి ఎదలో భగవంతుడు నిలబడి ఉంటాడు
- హృదయం = ఎద
- పాఠకులకు కవితలు అంటే ఇష్టం . కయితలు ఆనందాన్నిస్తాయి.
- కవిత = కయిత
- ఇది కథల పుస్తకం. ఈ పాత్రమును తప్పక చదవండి
- పుస్తకం = పాత్రము

- **పదాలు -అర్థాలు:**

- దివ్య గీతము...గొప్పదనం గురించి చెప్పే మాట
- ప్రకాశించు.....తేజరిల్లు
- కత్తుల కాంతి..... ఖడ్గ తేజము
- యువ సింహము..... కొదమ సింహం
- భుజబలము..... బాహూ దర్పం
- అందమునిచ్చెను.....సాగసు గూర్చెను
- తెలియ జేసెను చాటెను
- కలిసికట్టు.....ముక్త కంఠము
- స్వర్గసమానం..... స్వర్గ తుల్యము
- ప్రవహించు.....సాగి పోవు
- యుద్ధంలో నేర్పు.....యుద్ధ పటిమ

- **అత్వ సంధి:**

- ప్రాస్య అకారానికి ఏదైనా అచ్చు పరమైతే జరిగే సంధిని అత్వ సంధి అంటారు.
- హస్య అకారం అనగా...అత్తు
- అత్తునకు అచ్చు పరమైనప్పుడు జరిగే సంధిఅత్వ సంధి
- తొందరెందుకు = తొందర + ఎందుకు

- **ఇత్వ సంధి:**

- ఏమి మొదలైన పదాల చివర ప్రాస్య ఇకారానికి ఏదైనా అచ్చు పరమైతే ఇత్వ సంధి ఏర్పడుతుంది
- ఇత్తు అనగా...ప్రాస్య ఇకారం
- ఏమంటేవి= ఏమి+ అంటేవి

- **ఉత్వ సంధి:**

- ప్రాస్య ఉకారానికి ఏదైనా అచ్చు పరమైతే ఉత్వ సంధి ఏర్పడుతుంది
- ప్రాస్య ఉకారం అనగా...ఉత్తు
- ఓలలాడిన = ఓలలు + ఆడిన

- **క్రింది వాక్యాలలో గీత గీసిన పదాన్ని విడదీసి సంధి పేరు రాయండి?**

- గంగ నిచ్చెడు గోదావరి ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ప్రవహిస్తుంది
- గంగనిచ్చెడు = గంగను + ఇచ్చెడు

- తాబేలు జింకతో **మనమిక్కడ** ఉండడం మంచిది కాదన్నది
- మన మిక్కడ = మనము + ఇక్కడ
- కాదన్నది = కాదు + అన్నది
- **దేశమంటే** మట్టి కాదు దేశమంటే **మనుషులని** గుర్తించాలి
- దేశమంటే = దేశము + అంటే
- మనుషులని = మనుషులు + అని
- **క్రింది పదాలను కలిపి రాసి సంధుల పేర్లు రాయండి?**
- పుట్టిన+ ఇల్లు = పుట్టినిల్లు = అత్త సంధి
- ఏమి+ అయ్యే = ఏమయ్యే = ఇత్త సంధి
- మేము+ అందరం = మేమందరం = ఉత్త సంధి
- గ్రామము+ అంటే = గ్రామమంటే = ఉత్త సంధి
- **బిగు సమాసం:**
- సమాసంలో పూర్వపదం సంఖ్యావాచకంగాను ,ఉత్తర పదం నామవాచకము అయితే అలాంటి సమాసాన్ని బిగు సమాసం అంటారు
- **ద్వంద్వ సమాసం:**
- సమాసం లో అన్ని పదాలకు సమ ప్రాధాన్యం గల సమాసాన్ని ద్వంద్వ సమాసం అంటారు
ఉదాహరణ:
పాడి పంటలు = పాడియు , పంటయును = ద్వంద్వ సమాసం
నాలుగు వేదాలు = నాలుగు అను సంఖ్య గల వేదాలు = బిగు సమాసం
సిరి సంపదలు = సిరియును , సంపదను = ద్వంద్వ సమాసం
ఆరుకోట్లు = ఆరు ఐన కోట్లు = బిగు సమాసం
- **క్రింది వాక్యాలలో గీత గీసిన పదాలకు విగ్రహ వాక్యాలు రాసి సమాసం పేరు రాయండి?**
- **తల్లిదండ్రులు** మనకు ప్రత్యక్ష దైవాలు
- **తల్లి దండ్రులు = తల్లి యును ,తండ్రి యును = ద్వంద్వ సమాసం**
- ఆంధ్ర రాష్ట్ర కీర్తి **నలుదిక్కులా** వ్యాపించాలి
- నలు దిక్కులు = నాలుగైన దిక్కులు = బిగు సమాసం
- మనమంతా జాతి మత భేదాలు లేకుండా **అన్నదమ్ములు** లాగా మెలగాలి
- అన్న దమ్ములు = అన్నయును , తమ్ముడును = ద్వంద్వ సమాసం

- అష్టదిక్పాలకులలో ఇంద్రుడు ఒకడు
- అష్ట దిక్పాలకులు = ఎనిమిది అయిన దిక్పాలకులు = ద్విగు సమాసం
- విభక్తి ప్రత్యయాలు:
- డు, ము , వు , లు.... ప్రథమా విభక్తి
- నిన్ , నున్ , లన్ , కూర్చి, గురించి....ద్వితీయా విభక్తి
- చేతన్ , చేన్ , తోడన్ , తోన్ తృతీయా విభక్తి
- కొరకు , కై..... చతుర్థి విభక్తి
- వలనన్ , కంటెన్ , పట్టి...పంచమీ విభక్తి
- కకిన్ , కున్ , యొక్క లోన్ లోపల...షష్ఠి విభక్తి
- అందున్ , నన్ ...సప్తమీ విభక్తి
- ఓ , ఓయి ఓరి ఓసి...సంబోధన ప్రథమా విభక్తి
- క్రింది వాక్యంలో గీత గీసిన ప్రత్యయాలు ఏ విభక్తికి చెందినవో రాయండి?

- మన సంఘసంస్కర్తల గురించి తెలుసుకోవాలి.....ద్వితీయా విభక్తి
- తెలుగు భాష గొప్పతనాన్ని తెలిపే రచనలు చదవాలి..... ద్వితీయా విభక్తి
- వరదలతో ఆ నగరం మునిగిపోయింది..... తృతీయా విభక్తి
- ధర్మం కొరకు మనమందరం పాటుపడాలి.....చతుర్థి విభక్తి
- ఓయి! రమ్మన్న రావేమి?.....సంబోధనా ప్రథమా విభక్తి

• పాఠ్యాంశ పద్యం:

“సుదల జల్లి దేసల మధుర యాత్రలు చేసి

దిన దిన అభివృద్ధి దీప్తి నిండి

క్రోమ్మెరుంగు దాల్చి క్రోంగొత్త సాగసుల

తకుకు జిమ్ము భాష తెలుగు భాష’...ఈ పద్యం రచించినది తిరుమల శ్రీనివాసాచార్యులు

భావం :

- తెలుగు భాష అమృత జల్లులు జల్లి .అన్ని దిక్కుల వ్యాపించి, మధుర యాత్రలు చేసి దిన దినము అభివృద్ధితో తేజస్సు నిండి , కొత్త మెరుగులు పొంది కొంగత్త అద్దాల కాంతులు చిందుతున్న భాష
- సాహిత్యం జాతి యొక్క సంస్కృతిని ప్రతిబింబ చేయాలి అన్నది ఎవరు...విశ్వనాథ సత్యనారాయణ
- మాతృభాషా దినోత్సవం ఏ రోజు జరుపుకుంటారు...ఆగస్టు 29
- మేటి పద్యాలు..

- తేనియ ఘనీ భవించి ముత్యముల వంటి
పలుకులైన విధాన సు స్వాదు సుఖ క
ల ద్వనుల్ మృదుచ్ఛారణ లలిత మదన
పాకముల చెక్కబడి తెంగు పలుకులయ్యే.....రాయప్రోలు సుబ్బారావు

- జనని సంస్కృతం బు సకల భాషలకును
దేశభాషలందు తెలుగు లెస్స
జగతి తల్లి కంటే సౌభాగ్య సంపద
మెచ్చటాడు బిడ్డ మేలు కాదే.....శ్రీనాథుడు

పద్యాత్మక పాడుపు కథలు :

- రాతి పేరే గాని మెత్తగా ఉంటుంది
దంత కర్త పేరే దంచలేదు
చెక్కిలములాగ చచ్చి పడుంటుంది
రైలు బండి లాగా ప్రాకుతుంది..... రోకలి బండ
- కనులు మూడు కలవు కాదు త్రినేంద్రుడు
పక్షి కాదు చెట్టు పైన నుండు
జలము దాల్చియుండు నేల మేఘుడును కాదు
దీని భావమేమి ? తిరుమలేశా?..... టెంకాయ

తెలుగు భాషోద్ధారకుడు..... చార్లెస్ ఫిలిప్ బ్రౌన్

- తెలుగు భాష ఆదికవి నన్నయ కాలం నుండి పరవశించడం ప్రారంభించింది. ఇలా 18 వ శతాబ్దం వరకు కళ కళ లాడింది .
- 19వ శతాబ్దంలో తెలుగు భాష కళావిహీనమై కనుమరుగుతూ వచ్చింది. ఇలాంటి సమయంలో తెలుగు భాషను తెలుగు సాహిత్యాన్ని పునరుజ్జీవింప చేసిన తెలుగు భాషాభిమాని సిపి బ్రౌన్
- విదేశీయులైనప్పటికీ కి తెలుగు భాషను జవసత్వాలు ఊది తేజో కాంతులతో , వారిగి పోయే లా చేసిన ఆంధ్ర భాషోద్ధారకుడు చార్లెస్ ఫిలిప్ బ్రౌన్
- ఆంగ్ల పాలనలో తెలుగువారికి ఉపకారం చేసిన ప్రముఖులలో ముఖ్యులు...సర్ థామస్ మన్రో కల్కల్ మెకంజి ,సర్ ఆర్థర్ కాటన్ ,సిపి బ్రౌన్.
- సిపి బ్రౌన్ తెలుగు సంస్కృతిని సాహిత్య చరిత్రను నిర్మించడానికి పండితులను ఆహ్వానించి తన బంగ్లాలో ఒక సాహిత్య పర్లశాలను ఏర్పరిచి వాగ్దేవిని నిండు ముత్తైదువులా అలంకరించాడు

- బ్రౌన్ ఉద్యోగాలు రీత్యా తెలుగు నేర్చుకోవడం అవసరమై వెలగపూడి కోదండరామ పంతులు వద్ద తెలుగు నేర్చుకున్నాడు
- 16 నెలల కాలంలో మంచి ప్రావీణ్యం తెలుగులో సంపాదించాడు.
- తెలుగు సాహిత్యం లోని మాధుర్యాన్ని విలువలని చారిత్రక అంశాలను భావితరాలకు అందించడానికి తాళపత్ర గ్రంథాలకు ముద్రణ భాగ్యం కలిగించాలనుకున్నాడు.
- బ్రౌన్ చూపిన చొరవ తోనే వేమన శతక పద్యాలు ,వసు చరిత్ర ,పల్నాటి వీర చరిత్ర, మను చరిత్ర కళాపూర్ణోదయము ,కైఫియత్తులు బైబిల్ కథలు మొదలైన గ్రంథాలు ఎన్నో ప్రచురితమయ్యాయి
- వేమన పద్యాలను ఆంగ్లభాషలోకి సిపి బ్రౌన్ అనువదించాడు
- తెలుగు నుంచి ఆంగ్లం, ఆంగ్లం నుంచి తెలుగు నిఘంటువులు తెలుగు భాషకు సిపి బ్రౌన్ అందించిన వజ్రాయుధాలు
- తెలుగు భాషను నేర్చుకోవడానికి పదాల అర్థాలు తెలుసుకోవడానికి నేటికీ ఆ నిఘంటువు లే ప్రామాణికం గా వెలుగొండు తున్నాయి
- తెలుగు ప్రజల భాష నుండి వచ్చే చాటువులు, సామెతలు, కథలు వ్యాకరణ గ్రంథాలను సేకరించి వాటిని క్రమ పద్ధతిలో రాయించి ప్రజలకు అందుబాటులోకి తెచ్చాడు...cp బ్రౌన్

మాతృభూమి

- మాతృభూమి పాఠ్యాంశం యొక్క ప్రక్రియ....కథానిక
- మాతృభూమి పాఠ్యాంశం యొక్క ఇతివృత్తం ...దేశభక్తి ,కుటుంబ విలువలు పెంచడం
- మాతృభూమి పాఠ్యాంశ రచయిత పవని నిర్మల ప్రభావతి
- జాతీయ సైనికుల దినోత్సవం ఎప్పుడు జరుపుకుంటారు...జనవరి 15
- **పాఠ్యాంశ ఉద్దేశం:**
- విద్యార్థులు దేశ రక్షణకు అహర్నిశలు పాటుపడే సైనికుల సేవలను గుర్తించాలని తద్వారా స్ఫూర్తిని పొంది దేశ సేవకు పూనుకోవాలని చెప్పడం ఈ పాఠ్యాంశం ఉద్దేశం
- **కవి పరిచయం:**
- **పవని నిర్మల ప్రభావతి:**
- జననం...1933
- మరణం...2015
- పవని నిర్మల ప్రభావతి గారు ప్రకాశం జిల్లా ఒంగోలులో జన్మించారు.
- వీరి తల్లిదండ్రులు...వెంకట నరసింహారావు ,సరస్వతమ్మ
- ఈమె భర్త...శ్రీధర్ రావు

- ఈమె చదివించి పదవ తరగతి అయినా చేయి తిరిగిన రచయిత్రి.
- పవని నిర్మల ప్రభావతి గారు రచించిన సుప్రసిద్ధమైన కథా సంపుటాలు.. అనాథ, ఎదలో ముళ్ళు, స్త్రీ, నాగరికత నవ్వుతోంది మొదలైన 7 కథా సంపుటాలు రచించారు
- ఈమె రచించిన 17 నవలలలో ముఖ్యమైనవి...శాపగ్రస్తులు, రాలిన పూలు
- మాతృభూమి అనే పాఠ్యాంశం కథ నిలయము నుండి గ్రహించడం జరిగింది.
- ఏమిటా నువ్వంటున్నది సుధీర్ అని అన్నారు...పద్మజ
- రేపు కలెక్టర్ ఆఫీస్ దగ్గర సైన్యంలో చేరదలుచుకున్న యువకుల్ని ఎంపిక చేసుకుంటారమ్మ నేను సైన్యంలో చేరతాను అని పద్మజతో అన్నారు...సుధీర్
- క్షణకాలం కొడుకువైపు అయోమయంగా చూస్తూ నీకేమైనా మతి పోయిందా సుధీర్ అలాంటి కర్మ నీకేం పట్టింది అంది తల్లి
- అది కర్మా అమ్మ దేశాన్ని కాపాడుతూ దేశ ప్రజలను రక్షించే ఉద్యోగం అమ్మ అది కర్మ ఎలా అవుతుంది...అన్నాడు సుధీర్
- ఎన్నో మహిళా మండలి లు స్థాపించావు. వారిని ఉత్తేజపరుస్తూ ఎన్నో ఉపన్యాసాలు ఇస్తావు పెద్ద చదువుకున్న నువ్వేనా ఇలా మాట్లాడేది అంటూ చిరు కోపంతో తల్లిని ప్రశ్నించాడు
- సుధీర్ తండ్రి...రాజారావు.
- నీకు ఇదేం పాడు బుద్ధి రా. ఏదో BA పూర్తయింది కదా వ్యాపారం చేస్తావని మేము సంబరపడుతూ ఉంటే అంటూ గర్జిస్తూ అన్నాడు రాజారావు.
- అదే ఊరిలో చంద్రమ్మ రో,శయ్య కుటుంబం ఉంది. వారికి ఐదుగురు సంతానం. వారి పెద్ద కొడుకు వీర
- వీర వాళ్ళ అమ్మతో నేను రేపు సైన్యంలో చేరిపోతానమ్మ .మంచి జేతాలు ఇస్తారట అని ఉత్సాహంగా చెప్పాడు.
- చంద్రమ్మ కళ్ళలో ఎంతో వెలుగు .నిజ మేనల్తా అంది నిజంగానే అమ్మ. ఇప్పుడే అధికారి దగ్గరికి పోయి మాట్లాడొచ్చాను అన్నాడు వీర.
- సుధీర్ వ్యాపారంలో అభివృద్ధి చెందాడు
- వీర సైన్యంలో చేరి హిందీ ,ఉర్దూ ,ఇంగ్లీష్ ,బెంగాలీ ,కన్నడ, తమిళం వంటి 7 భాషల్లో అనర్గళం గా మాట్లాడగలుగుతున్నాడు
- యుద్ధంలో మరణించిన వీర శ్రద్ధాంజలి సభలో పాల్గొనడానికి సుధీర్ ,రాజారావు వచ్చారు. ముఖ్యఅతిథిగా పద్మజ వచ్చింది.
- పద్మజ మాట్లాడుతూ వీర అదే వీరారావు మన గడ్డమీద పుట్టిన బిడ్డ . దేశాన్ని రక్షించే కార్యక్రమంలో అమరు డవుతాడని మనం ఎవరు ఊహించలేదు .ఈ సంఘటనకు నా గుండె పగిలిపోతుంది .మరి తల్లి చంద్రమ్మ ఎలా

భరిస్తుందో .ఆమె వీరమాత ఆమె జిజియా భాయి వంటిది . ఆ తల్లి కన్నా ఈ బిడ్డ మన జిల్లాకే కాదు రాష్ట్రానికి మణి పూస .వీర తల్లిదండ్రులను వేదిక పైకి పిలిచి వారిని ఆదరిస్తూ వారిలో దైర్యాన్ని నింపాలి .వారికి ఆర్థిక సహాయం చేసి వారిని అభినందించాలి అని మాట్లాడింది..

• **కథానిక:**

- కథ, కథానిక అనే పదాలను ఈరోజు పర్యాయపదాలుగా ఉపయోగిస్తున్నాము
- కథానిక వ్యక్తి జీవితంలో ఒక ముఖ్య సన్నివేశాన్ని, సంఘటనల మధ్య సంబంధాన్ని కళాత్మకంగా చేస్తుంది
- కథానిక యొక్క ముఖ్య లక్షణం ...కుప్తత
- చెప్పదలుచుకున్న విషయాన్ని పాఠకుల హృదయాన్ని హత్తుకునేలా చేస్తుంది
- పాత్రలు ,నేపథ్యము ,కథనము జీవిత వాస్తవిక చిత్రణ కథానిక ప్రక్రియలో ముఖ్య భాగాలు.

• **కలిత పదాలకు అర్థాలు :**

- నింపాదిగా = నెమ్మదిగా
- పద్మజ= కమలము
- చెయ్యి = కేలు
- తాటి చెట్టు = తాళ వృక్షము
- దృఢము = దార్ఢ్యము
- నసుగుడు = సణుగుడు
- మీసం = శ్శ్రువు
- అధ్యక్షుడు = అగ్రీసరులు

భాషాంశాలు — పదజాలం

అ)కింది వాక్యాల్లో గీత గీసిన పదాల అర్థాన్ని రాయండి. ఆ పదాలను సొంత వాక్యాల్లో ఉపయోగించి, రాయండి .

1. కార్గిల్ యుద్ధంలో ఎంతోమంది సైనికులు అమరులయ్యారు.

జ.అమరులయ్యారు = స్వర్గస్తులయ్యారు (మరణించారు)

సొంత వాక్యం : ఆంధ్ర రాష్ట్రం కోసం నిరాహారదీక్ష చేస్తూ పాట్టి శ్రీరాములు గారు స్వర్గస్తులయ్యారు.

2. తల్లిదండ్రుల వాత్సల్యం గొప్పది.

జ.వాత్సల్యం = ఆప్యాయత

సాంత వాక్యం : శిష్యుల పై సద్గురువులు ఆప్యాయత చూపుతారు

3. సెలవులు పూర్తి చేసుకొని తిరిగి వెలుతున్న వీర కి మిత్రులు వీడ్కోలు పలికారు.

జ.వీడ్కోలు = విడుదల, విడుచుట

సాంత వాక్యం : పదవీ విరమణ పొందిన మా మాస్టారుకి సన్మానం చేసి వీడ్కోలు పలికాము.

4. పదేళ్ళు గిర్తున తిరిగాయి.

జ.గిర్తున = గుండ్రంగా

సాంత వాక్యం : కొంతమంది గుండ్రంగా తిరుగుతారు.

అ) కింది గీత గీసిన పదాలకు నానార్థాలు రాయండి ?

1. తల్లిదండ్రులను గౌరవించాలి.

జ. తల్లి = జనని, మాత

2. ఒక ఆశ తీరగానే మరొక ఆశ పుడుతుంది .

జ. ఆశ = కోరిక, దిక్కు

3. కరోనా సమయంలో ప్రజలు చావు అంచులకు వెళ్లొచ్చారు .

జ. సమయం = కాలము, ప్రతిజ్ఞ

4. వీర పేరు మారుమోగింది .

జ.పేరు = నామము, కీర్తి

ఇ) కింది వాక్యాలలో గీత గీసిన పదాలకు పర్యాయపదాలను రాయండి .

1. జీతంతో కూడిన సెలవును మంజూరు చేశారు.

జ. జీతం = వేతనం, భృతి

2. దేశానికి పల్లెలు పట్టణములు

జ. దేశం = జనాంతము, నాడు

3. కురుక్షేత్ర యుద్ధంలో కౌరవులందరు మరణించాడు.

జ.యుద్ధం = రణము, పోరు

4.దశరథుని కుమారులు రామలక్ష్మణులు

జ. కుమారులు= కొడుకులు, పుత్రులు

ఈ)కింది పదాలకు ప్రకృతి పదాలు రాయండి .

1. నిదుర 2. పత్తనం 3. అమ్మ 4 కొమరుడు

ప్రకృతి వికృతి

1.నిద్ర నిదుర

2.వృద్ధతా పత్తనం

3.అంబ అమ్మ

4. కుమారుడు కొమరుడు

భాషాక్రీడ

అ)కింది పదాలలో రెండు పదాలున్నాయి. వీటిలో ఒక పదానికి అర్థం ఇవ్వబడింది.పాఠం చదివి, ఇచ్చిన ఆ అర్థం ఆధారంగా రెండవ పదాన్ని గుర్తించి , రెండు పదాలు కలిపి రాయండి.

ఉదా: ఉప (ఉంచుట) = ఉపన్యాసం న్యాసం అనగా ఉంచుట అని అర్థం .

1. కొన (వ్యవసాయం) = కొనసాగు
2. మణి (వెన్నులో ఉంటుంది) = మణిపూస
3. తల్లి (నాన్నలు) = తల్లిదండ్రులు
4. వ్యాపార (తెలిసినవాడు) = వ్యాపారవేత్త
5. తొలగి (వెళ్తుంది)=తొలగిపోతుంది
6. సమాజ (పెరుగుట, వృద్ధి చెందుట) = సమాజాభివృద్ధి

వ్యాకరణాంశాలు :

అ) కింద గీత గీసిన సంధి పదాలను విడదీసి , సంధి పేరు రాయండి .

ఉదా: పల్లెకు, పట్టణానికి మధ్యస్థంగా ఉన్న గ్రామమది .

జ.గ్రామము+అది = ఉత్వ సంధి

1. వారికి సమాజాభివృద్ధి కాంక్ష లేదు .

జ. సమాజ + అభివృద్ధి = సవర్ణదీర్ఘ సంధి

2. అతడు అమరుడవుతాడని మనమెవ్వరు ఊహించలేదు .

జ. మనము + ఎవ్వరు = ఉత్వ సంధి

3. ఆయన నన్ను క్షమించండని సభాముఖంగా కోరాడు.

జ. క్షమించండి + అని = ఇత్వ సంధి

4. ఏమిటమ్మా పలకవు ,

జ.ఏమిటి+అమ్మా = ఇత్వ సంధి

అ)కింది సమాస పదాలను పరిశీలించండి .

గొప్ప పుస్తకం - గొప్పదైన పుస్తకం

ఎర్ర కలువ - ఎర్రదైన కలువ

తెల్ల పావురం - తెల్లదైన పావురం

పై ఉదాహరణలలో గొప్ప, ఎర్ర, తెల్ల అనేవి విశేషణాలు.పుస్తకం, కలువ, పావురం అన్నవి నామవాచకాలు. ఈ విధంగా నామవాచక, విశేషణాల కలయికతో ఏర్పడే సమాసం కర్తృధారయ సమాసం .

ఇ) కింది వాక్యాలలోని కర్తృధారయ సమాసాలను గుర్తించి నామవాచకం, విశేషణాలను రాయండి .

1. విద్య మనకు ఉన్నత వ్యక్తిత్వాన్ని ఇస్తుంది.

జ.ఉన్నత (వి) వ్యక్తిత్వం (నా)

2.ఒక్క చిరునవ్వు ఎన్నో సమస్యలకు పరిష్కారం

జ.చిరి (వి) నవ్వు (నా)

3. వివేకానందుడు ఆదర్శభావాలు గల వ్యక్తి

జ.ఆదర్శ (వి) భావాలు (నా)

4.దానమివ్వాలంటే దానగుణము ఉండాలి.

జ.దానం (నా) గుణం (వి)

ఉపమాలంకారం :

కింది వాక్యాన్ని పరిశీలించండి.

జ్ఞానం దీపం వలె జీవితానికి వెలుగునిస్తుంది .

పై వాక్యంలో జ్ఞానాన్ని దీపంతో పోల్చారు. ఇక్కడ జ్ఞానం పోల్చబడే వస్తువు. కనుక జ్ఞానం ఉపమేయం అవుతుంది.పోలికకు తెచ్చుకున్నది దీపం కనుక దీపం ఉపమానం అవుతుంది.

ఉపమేయం

పోల్చబడేది

ఉపమానం

పోలికకు తెచ్చుకున్నది

కింది వాక్యాల్లోని ఉపమేయ, ఉపమానాలను గుర్తించి, రాయండి .

1. చినుకులు ముత్యాల్లా రాలుతున్నాయి .

జ. ఉపమేయం = చినుకులు, ఉపమానం = ముత్యాలు

2. నీ మాటలు అమృతం వలే సంతోషాన్నిస్తున్నాయి.

జ. ఉపమేయం = మాటలు, ఉపమానం = అమృతం

పోల్చబడేది ఉపమేయమని, పోలికకు తెచ్చుకున్నది ఉపమానం అని తెలుసుకున్నారు !

కింది వాక్యాన్ని పరిశీలించండి.

ఉదా: ఆమె ఆలోచనలు ఎదలో ముల్లు వలే కదలాడాయి.

ఉపమేయం = ఆలోచనలు (పోల్చబడే పదం)

ఉపమానం = ముల్లు (పోలిక కొరకు ఉన్న పదం)

ఉపపమానాచకం = వలే (ఉపమేయ , ఉపమానాల అనుసంధాన కర్త)

సమాన ధర్మం = కదలాడాయి (ఉపమేయ, ఉపమానాలలో ఉండే సమాన ధర్మం)

పై ఉదాహరణలో ఉపమేయమైన ఆలోచనలను, ఉపమానమైన ముల్లుతో పోల్చి చెప్పడం జరిగింది.

వలే అను ఉపమానాచకం ఉపమేయానికి, ఉపమానానికి అనుసంధాన కర్తగా ఉంది.

ఉపమేయ ఉపమానాలలో కదలాడడం అనే సమాన ధర్మం ఉంది.

ఈ విధంగా ఉపమేయ ఉపమానాలకు మనోహరమైన సాదృశ్యమును (పోలికను) చెప్పినట్లయితే ఉపమాలంకారం అవుతుంది.

• **పాఠ్యాంశ పద్యం :**

- ప్రాణి లోకంబు సంసార పతిత యగుట

వసుధ పై గిట్టి పుట్టని వాడు గలడే

వాని జన్మంబు సఫల మెవ్వని వలన

వంశ మధికోన్నతి వహించి వన్నె కెక్కు

ఈ పద్యం రచించింది ...పనుగు లక్ష్మణ కవి .

- * తీసుకోవడం కాదు , ఇవ్వడం నేర్చుకో . పెత్తనం కాదు , సేవ అలవరచుకో అన్నది — రామ కృష్ణ పరమహంస

శ్రీనిధి కోచింగ్ సెంటర్ , గుడివాడ